

MỘT SỐ GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG ĐÀO TẠO TRÌNH ĐỘ TRUNG CẤP TẠI TRƯỜNG CAO ĐẲNG LAI CHÂU

Vũ Thị Thanh Xuân

Khoa khoa học cơ bản dân tộc nội trú, Trường Cao đẳng Lai Châu

Tóm tắt: Nâng cao chất lượng đào tạo tại trường Cao đẳng Lai Châu giữ vai trò quan trọng, nhằm đáp ứng được nhu cầu của thị trường lao động cả về tri lực và thể lực, về khả năng lao động, về đạo đức, tình cảm trong sáng. Bài viết phân tích, đánh giá, tìm hiểu các nguyên nhân và đề xuất các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trình độ trung cấp tại trường Cao đẳng Lai Châu trong giai đoạn hiện nay.

Từ khóa: Chất lượng đào tạo, trình độ trung cấp, học sinh, Lai Châu.

SOME SOLUTIONS TO IMPROVE THE QUALITY OF TRAINING AT THE COLLEGE LEVEL IN LAI CHAU

Vu Thi Thanh Xuan

Department of Ethnic Minority Basic Sciences, Lai Chau College

Abstract: Improving the quality of training at Lai Chau College plays an important role in meeting the labor market's demands in terms of intellectual and physical capabilities, work ability, ethics, and pure emotions. This article analyzes, evaluates, and explores the causes and proposes solutions to enhance the quality of intermediate-level training at Lai Chau College in the current period.

Keywords: Training quality, intermediate level, students, Lai Chau.

Nhận bài: 05/11/2024

Phản biện: 26/11/2024

Duyệt đăng: 02/12/2024

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Một trong những nguồn nhân lực đáp ứng trực tiếp cho thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa là lao động lành nghề. Tuy nhiên, trong những năm qua, Việt Nam luôn ở trong tình trạng “thừa thầy, thiếu thợ”, chất lượng lao động còn thấp, chưa ngang tầm khu vực, chưa đáp ứng được nhu cầu công nghiệp hóa, hiện đại hóa và nhu cầu của doanh nghiệp. Vì vậy, đào tạo nghề là một trong những nhiệm vụ quan trọng nhằm tạo nguồn nhân lực có khả năng thích ứng với những biến đổi nhanh chóng của thị trường lao động, đáp ứng các yêu cầu của hội nhập quốc tế, góp phần phát triển nhanh và bền vững đất nước. Chất lượng đào tạo luôn là vấn đề được quan tâm hàng đầu và là mục tiêu mà tất cả các cơ sở dạy nghề cần hướng tới.

Trường Cao đẳng Lai Châu là trường duy nhất đào tạo các ngành nghề lao động có tri thức cho

tinh. Đa số học sinh của trường là con em các dân tộc thiểu số, thuộc diện “hộ nghèo” và “cận nghèo”, đến từ các huyện vùng cao của tỉnh. Đời sống của các em còn nhiều thiếu thốn cả về vật chất, tinh thần, văn hóa văn nghệ, các loại hình giải trí lành mạnh trong khi đó tệ nạn ngoài xã hội có nguy cơ len lỏi vào học đường. Chất lượng, trình độ tay nghề của học sinh sau khi ra trường còn chưa đáp ứng được nhu cầu của các đơn vị tuyển dụng. Vì thế, cần có những giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo, góp phần khẳng định uy tín của nhà trường, thu hút sự quan tâm và thay đổi quan niệm: vào trường cao đẳng là lựa chọn cuối cùng của phụ huynh và học sinh.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Kết quả xếp loại học tập của học sinh trường Cao đẳng Lai Châu trong 3 năm gần đây

STT	NH	HK	Sĩ số	XS	Giỏi	Khá	TBK	TB	Yếu
1	2021-2022	Kì I	816	01 (0,1%)	68 (8,3%)	275 (33,7%)	366 (44,9%)	83 (10,2%)	23 (2,8%)
		Kì II	568	01 (0,2%)	54 (9,6%)	288 (50,7%)	186 (32,7%)	26 (4,5%)	13 (2,3 %)
2	2022-2023	Kì I	732	0 (0,0%)	53 (7,2%)	346 (47,3%)	101 (13,8%)	220 (30,1%)	12 (1,6%)
		Kì II	471	0 (0,0%)	84 (17,8%)	227 (48,2%)	42 (8,9%)	112 (23,8%)	06 (1,3%)
3	2023-2024	Kì I	910	0 (0,0%)	99 (10,9%)	486 (53,4%)	0 (0,0%)	311 (34,2%)	14 (1,5%)
		Kì II	636	05 (0,8%)	141 (22,2%)	306 (48,1%)	0 (0,0%)	161 (25,3%)	23 (3,6%)

Dựa vào bảng số liệu trên, tỷ lệ học sinh xếp loại Xuất sắc rất thấp, chiếm khoảng 0,1% - 0,8%; và tỷ lệ học sinh trung bình khá cao 4,5% - 34,2%; đặc biệt tỷ lệ học sinh yếu chiếm từ 1,3% - 3,6%.

2.2. Một số nguyên nhân ảnh hưởng đến chất lượng học tập của học sinh

Chất lượng giáo viên dạy nghề có trình độ không đồng đều. Đội ngũ giáo viên dạy nghề vẫn chưa đạt mục tiêu chuẩn hóa về trình độ kỹ năng nghề: Tỷ lệ nhà giáo dạy tích hợp thấp, nhà giáo dạy lý thuyết hạn chế về kỹ năng nghề, nhà giáo dạy thực hành hạn chế kiến thức chuyên môn. Trình độ ngoại ngữ, tin học còn tương đối thấp đã hạn chế khả năng cập nhật công nghệ mới, khả năng ứng dụng công nghệ thông tin, chuyển đổi số vào quá trình dạy học.

Chương trình đào tạo, công tác xây dựng chương trình dạy nghề còn gặp nhiều khó khăn do trình độ của đội ngũ giáo viên không đáp ứng, kinh phí cấp cho việc xây dựng chương trình, giáo trình hiện nay thấp. Chưa chú trọng mở các chương trình đào tạo nghề mới gắn với định hướng chiến lược phát triển bền vững của Tỉnh trong giai đoạn tới.

Cơ sở vật chất, trang thiết bị đầu tư đã lâu nên xuống cấp, hư hỏng, lạc hậu so với sự phát triển của khoa công nghệ. Cơ sở vật chất mới dừng ở mức đáp ứng nhu cầu cơ bản cho việc học tập, nghiên cứu, thực hành của học sinh. Số lượng trang thiết bị dạy nghề chưa đáp ứng đủ yêu cầu về quy mô đào tạo.

Kỹ năng thực hành nghề và thái độ làm việc của học sinh còn hạn chế. Khả năng làm việc nhóm, tổ chức công việc và giải quyết vấn đề cũng như sự

sáng tạo của học sinh chưa đáp ứng được yêu cầu của doanh nghiệp. Chính vì vậy, mức độ hài lòng của doanh nghiệp đối với các học sinh tốt nghiệp chưa cao

2.3. Một số giải pháp nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trình độ trung cấp tại Trường Cao đẳng Lai Châu

Biện pháp 1. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, thiết bị máy móc phục vụ dạy học

Cơ sở vật chất, trang thiết bị là một trong những nhân tố quan trọng tác động tích cực tới việc đảm bảo và nâng cao chất lượng dạy và học trong nhà trường. Trong những năm qua, nhà trường đã có nhiều cố gắng trong công tác đầu tư cơ sở vật chất phục vụ đào tạo, song so với nhu cầu phát triển của xã hội thì trang thiết bị phục vụ giảng dạy và học tập hiện tại vẫn chưa đáp ứng đủ. Vì vậy, việc đầu tư nâng cấp, mở rộng cơ sở vật chất là việc cần thiết và hợp lý. Hệ thống xưởng, phòng thực hành của nhà trường gồm có: khu thực hành ngành điện, khu thực hành ngành may, khu thực hành chế biến món ăn, làm bánh, phòng thực hành nghiệp vụ, phòng Lab phục vụ giảng dạy tiếng Anh, phòng thực hành Tin học. Trong thời gian tới nhà trường cần làm tốt các công việc sau:

Điều tra, đánh giá tổng thể thực trạng chất lượng cơ sở vật chất, trang thiết bị hiện có so với quy mô đào tạo, mục tiêu đào tạo và yêu cầu thực tiễn sản xuất tại các doanh nghiệp làm cơ sở cho việc xây dựng kế hoạch sửa chữa, thay mới và bổ sung trang thiết bị hiện đại. Lập kế hoạch mua sắm trang thiết bị hiện đại phục vụ cho thực hành theo yêu cầu đào tạo các ngành nghề của nhà trường nhằm nâng cao chất lượng học tập và tạo hứng thú

cho học sinh trong mỗi giờ thực hành.

Khuyến khích, hỗ trợ đội ngũ giảng viên nghiên cứu, sáng tạo để làm ra các thiết bị đào tạo đáp ứng được yêu cầu của chương trình, bài giảng, gắn bó chặt chẽ với yêu cầu thực tế sản xuất của các doanh nghiệp. Đồng thời, phát triển sản phẩm thương mại có thể sản xuất đại trà và bán ra thị trường, mang lại thu nhập cho giáo viên và học sinh, tạo nguồn động viên, khích lệ tinh thần dạy và học cho giáo viên và học sinh.

Biện pháp 2. Tăng cường công tác quản lý và giáo dục học sinh

Thiết lập phần mềm quản lý sinh viên, nối kết thông tin giữa các khoa và phòng ban chức năng trong nhà trường để kịp thời nắm vững từng đối tượng học sinh, sinh viên, từ đó có những phương pháp quản lý, giáo dục phù hợp một cách đồng bộ và hiệu quả. Phổ biến thường xuyên qua kênh thông tin các các chế độ chính sách, quy chế, quy định có liên quan đến học sinh. Tăng cường công tác giáo dục chính trị tư tưởng đối với học sinh. Tiếp tục tổ chức thường niên hội nghị đối thoại giữa ban giám hiệu, cán bộ phụ trách Khoa, phòng, Ban với học sinh để nắm bắt những ý kiến, nguyện vọng của các em.

Thực hiện tốt việc giảng dạy và quản lý lớp học. Tạo một môi trường giáo dục văn minh. Thường xuyên tổ chức các phong trào thi đua cho học sinh. Kết hợp thường xuyên với gia đình trong công tác quản lý, giáo dục học sinh. Tổ chức nhiều hoạt động văn hóa, văn nghệ, thể dục, thể thao. Phối hợp với công an địa bàn, Tổ dân phố nơi người học học tập hay cư trú để quản lý học sinh trong thời gian ngoài giờ học để giám sát người học về việc chấp hành nội quy, pháp luật một cách tốt nhất.

Biện pháp 3. Nâng cao chất lượng đội ngũ giảng viên

Giảng viên là người quyết định chất lượng đào tạo, vì vậy cần phải tập trung nỗ lực vào việc đào tạo và bồi dưỡng đề “chuẩn hóa” đội ngũ giảng viên. Người giảng viên phải có năng lực về kiến thức chuyên môn, kỹ năng sư phạm, kỹ năng nghề, kỹ năng quản lý, kỹ năng giao tiếp. Họ phải được trang bị ngoại ngữ, tin học để tiếp cận với thông tin mới nhất có liên quan đến quá trình dạy học, phương pháp giảng dạy mới, có khả năng nghiên cứu để phát triển năng lực.

Bồi dưỡng liên tục về sư phạm, kiến thức chuyên môn và kỹ năng nghề nghiệp. Nhà trường cần tạo điều kiện để giảng viên tham gia khảo sát, học tập kinh nghiệm thực tiễn giữa các giảng viên trong khu vực hoặc theo ngành nghề cũng cần được tăng cường.

Dựa vào kế hoạch và tiến độ đào tạo và trình độ chuyên môn, kinh nghiệm giảng dạy để phân công giảng viên giảng dạy đúng, hợp lý, cố gắng phân công cho giảng viên một số lượng môn học ổn định qua các năm học để giảng viên có thời gian trau dồi, nâng cao chất lượng bài giảng

Giảm khối lượng giờ lên lớp của giảng viên bằng cách xây dựng nội dung bài học gắn với thực tế, người học cần phải tự nghiên cứu, quan sát thực tế để hoàn thành bài tập của mình. Đây là điểm mới để người học rèn kỹ năng tự nghiên cứu, tự học, gắn lý thuyết với thực hành, tăng sự sáng tạo của người học, không dập khuôn kiến thức.

Biện pháp 4. Tạo hứng thú học tập cho học sinh

Thu hút sự chú ý của học sinh bằng cách đặt câu hỏi hoặc tổ chức trò chơi nhỏ. Vào đầu giờ học hay bài giảng có vai trò rất quan trọng quyết định đến chất lượng cả buổi học. Vì vậy giảng viên nên tận dụng khoảng thời gian này thu hút sự chú ý của học sinh.

Dẫn dắt vào nội dung bài học bằng câu chuyện và hình ảnh minh họa: Phương pháp giảng dạy một chiều từ giảng viên dễ gây nhàm chán cho các tiết học. Vì vậy giảng viên có thể linh động áp dụng các câu chuyện, hình ảnh liên quan đến bài học giúp nội dung trở nên mới mẻ và thú vị hơn. Thay vì việc ghi chép quá nhiều, các mẫu chuyện nhỏ hài hước của giảng viên sẽ giúp học sinh thoải mái và dễ dàng tiếp nhận bài học hơn. Từ đó áp lực học tập được giảm xuống đáng kể. Ngoài ra việc này còn giúp gắn kết giữa giảng viên và học sinh.

Tạo hoạt động tập thể, nhóm: Đối với tâm lý của học sinh khi được hoạt động tập thể, trao đổi giữa các bạn với nhau sẽ giúp các em hứng thú và nhiệt tình đóng góp ý kiến hơn. Việc thi đua giữa các nhóm cũng là động lực giúp các em gắn kết, xây dựng và phát triển bài học, giúp tiết học trở nên sôi nổi hơn. Tuy nhiên, hoạt động này cũng có thể gây ra mất trật tự, nên đòi hỏi các giảng viên phải giám sát chặt chẽ, nhắc nhở và đôn đốc các em suốt quá trình hoạt động.

Sử dụng sơ đồ tư duy: Sơ đồ tư duy giúp kích

thích khả năng quan sát, suy luận logic, đặt vấn đề của học sinh, phù hợp với sự phát triển tự nhiên của hệ thần kinh não bộ. Khi giảng viên sử dụng sơ đồ tư duy vào giảng dạy, học sinh sẽ cảm thấy hứng thú hơn trong bài học. Sơ đồ tư duy thường kết hợp nhiều hình ảnh với màu sắc để diễn tả, số lượng câu chữ được lược bỏ rất nhiều, giúp học sinh tư duy và tìm ra các mối liên quan giữa các kiến thức được học. Từ đó, học sinh sẽ dễ hiểu, ghi nhớ tốt hơn các khái niệm và nội dung chính của bài học.

Biện pháp 5. Tăng cường gắn kết với doanh nghiệp, đặc biệt là các doanh nghiệp đóng trên địa bàn Tỉnh

Đối với nhà trường: Tạo điều kiện cho giảng viên doanh nghiệp tham gia giảng dạy, đồng thời doanh nghiệp tham gia vào quá trình đào tạo và phát triển nguồn nhân lực. Mở rộng liên kết với doanh nghiệp tổ chức các khóa đào tạo ngắn hạn tại doanh nghiệp, hợp tác xã và làng nghề. Đánh giá kết quả học tập và năng lực học sinh phù hợp với nhu cầu doanh nghiệp. Tạo cơ hội cho học sinh tiếp xúc với doanh nghiệp gần cuối khóa học để có cơ hội việc làm sau tốt nghiệp.

Đối với doanh nghiệp: Các doanh nghiệp nhận học sinh thực tập, cử cán bộ đến trường phỏng vấn tuyển dụng sau tốt nghiệp. Doanh nghiệp tư vấn điều chỉnh chương trình đào tạo phù hợp thực tiễn

sản xuất và tài trợ cho học sinh giỏi, công trình nghiên cứu hiệu quả. Điều này tạo mối quan hệ bền chặt giữa doanh nghiệp và nhà trường, đồng thời giúp doanh nghiệp có được lao động chất lượng cao.

III. KẾT LUẬN

Trong những năm qua, Trường Cao đẳng Lai Châu luôn xác định rõ vai trò, nhiệm vụ đào tạo nghề nhằm bổ sung nguồn nhân lực chất lượng cao, góp phần phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn tỉnh. Trong quá trình đào tạo, nhà trường chú trọng tăng cường công tác tuyên truyền cho người dân nói chung, phụ huynh học sinh nói riêng về học nghề. Đồng thời xây dựng đội ngũ giáo viên có trình độ chuyên môn đáp ứng yêu cầu đào tạo. Tuy nhiên, trong quá trình đào tạo nghề, nhà trường gặp nhiều khó khăn, chất lượng đào tạo một số ngành nghề chưa đáp ứng được yêu cầu của nhà tuyển dụng. Do đó, trong thời gian tới, nhà trường cần triển khai đồng bộ các giải pháp cơ bản như: tăng cường cơ sở vật chất, tăng cường công tác quản lý, giáo dục học sinh, gắn kết với các doanh nghiệp trong quá trình đào tạo và giải quyết việc làm cho học sinh sau khi ra trường... nhằm nâng cao chất lượng đào tạo trình độ trung cấp, góp phần tạo ra nhưng thế hệ lao động có tri thức, chất lượng cao, đáp ứng nhu cầu phát triển của tỉnh và của xã hội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Ban Bí thư (2023) về tiếp tục đổi mới, phát triển và nâng cao chất lượng giáo dục nghề nghiệp đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, Chỉ thị số 21-CT/TW ngày 04/5/2023.

Đảng Cộng sản Việt Nam (2020), Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Tập 1,2. Nhà xuất bản Chính trị Quốc gia Sự thật.

Quốc hội (2019), Luật giáo dục, Luật số 43/2019/QH14 ngày 14/6/2019.

Vũ Đức Minh (2021), Giải pháp nâng cao chất lượng đào tạo nghề tại các cơ sở dạy nghề tỉnh Quảng Ninh, Tạp chí Kinh tế Châu Á - Thái Bình Dương. Số 596, tháng 7 năm 2021.

Tổng cục Thống kê (2021), Thông cáo báo chí tình hình lao động việc làm quý IV và năm 2020.